

Development of a structural model for predicting maladaptive schemas based on mediated parenting practices attachment styles and temperament

Matin Chaharrahi¹ , Mohammadreza Zarbakhsh^{2*} , Javad Khalatbari², Taher Tizdast³

1. PhD Student of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

2. Associate Professor of Psychology, Department of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

3. Assistant Professor of Psychology, Department of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

Abstract

Introduction: The family is the first social environment that is effective in the emotional development of individuals. The present study aimed to develop a structural model for predicting maladaptive schemas based on parenting style with the mediate role of attachment styles and students' moods.

Methods: The research method was descriptive correlational and structural equation modeling. The statistical population of this study included all students of the Islamic Azad University, Karaj branch in the second semester of the academic year 2020-2021. A sample of 380 people was selected through non-the probabilistic and online sampling method. Data were collected using the Young Early Maladaptive Schemas Questionnaire, Buri Parental Authority Questionnaire, Hazan and Shaver Adult Attachment Questionnaire, and Cloninger Temperament and Character Scale were used. Pearson correlation coefficient, structural equation model in SPSS-21 software and AMOS-24 software was used to analyze the data.

Results: The results showed that the tested model has a good fit. The results also showed that authoritarian parenting style with the mediated role of secure attachment style and authoritarian and negligent parenting styles with the mediated role of avoidant attachment style have an indirect effect on the Early Maladaptive Schemas. Authoritarian Parenting Style with the mediated role of self-direction, cooperation and self-reliance and authoritarian parenting style with the mediated role of perseverance, self-direction and cooperation, and Permissive Parenting Style with the mediated role of harm avoidance have a causal and indirect effect on the students' Early Maladaptive Schemas ($P < 0.01$).

Conclusion: Considering the relationship between parenting styles and temperament with the maladaptive schemas, the present study results can be used to explain the factors affecting maladaptive schemas and as a suitable model for designing comprehensive programs to prevent early maladaptive schemas.

Received: 2 Sep. 2021

Revised: 9 Oct. 2021

Accepted: 14 Oct. 2021

Keywords

Temperament

Parenting styles

Students

Attachment

Maladaptive schemas

Corresponding author

Mohammadreza Zarbakhsh, Associate Professor of Psychology, Department of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

Email: Rzarbakhsh@yahoo.com

 doi.org/10.30514/icss.23.4.86

Citation: Chaharrahi M, Zarbakhsh MR, Khalatbari J, Tizdast T. Development of a structural model for predicting maladaptive schemas based on mediated parenting practices attachment styles and temperament. *Advances in Cognitive Sciences*. 2022;23(4):86-102.

Extended Abstract

Introduction

Early maladaptive schemas are memories, emotions, bodily sensations, and cognitions that are formed in the mind at the beginning of development and are repeated throughout life and affect the way of interpreting expe

riences and relationships with others. Young et al. Have developed a classification of early maladaptive schemas that assumes that when caregivers do not adequately meet the child's basic emotional needs, these schemas form in

the child and persist into adulthood (5). These needs include the need for security and attachment, the need for independence, the need for freedom of expression and excitement, the need for spontaneity and fun, and the need for realistic constraints. These needs are present in everyone, and meeting these needs in childhood goes back to the type of parenting style of the parents of these children. On the one hand, maladaptive schemas are associated with parenting styles, and attachment and mood styles are associated with parenting styles, and these are effective in creating or not creating maladaptive schemas. Due to the importance of the above and considering the research background, the present study was conducted to develop a structural model for predicting maladaptive schemas based on parenting style with the mediate role of attachment styles and students' moods.

Methods

The research method was descriptive correlational in which the relationship between research variables is analyzed in the form of path analysis. Early maladaptive schemas were used as independent variables in this model, attachment style and mood as mediated variables, and parenting styles as dependent variables. The statistical population of this study included all students of the Islamic Azad University, Karaj branch in the second semester of the academic year 2020-2021, which through the Krejcie and Morgan table, the sample size of 380 people was determined (Due to the prevalence of COVID-19 in Iran and the impossibility of completing the questionnaire in person. Therefore, the available online sampling method was used to select the statistical sample). The criteria for entering the research were: completing informed consent for participating in the research, knowledge about the research goals. Also, the criteria for exclusion were: has a history of psychiatric disorder, physical illness, and disability affecting a person's life. The Young Early Maladaptive Schemas Ques-

tionnaire, Buri Parental Authority Questionnaire, Hazan and Shaver Adult Attachment Questionnaire, Cloninger Temperament and Character Inventory Scale were used to measure the research variables. Data analysis was performed by descriptive statistical methods (mean, standard deviation, frequency, percentage) and Pearson correlation by SPSS-21. To evaluate the fit of the structural equation model (In the method of structural equations, multivariate normality is one of the essential assumptions that must be considered. In this study, the Kolmogorov-Smirnov test was used to test the assumption of normality) several indicators include: Goodness of Fit Index (GFI), Root Mean Squared Error of Approximation (RMSEA), Comparative Fit Index (CFI), Tucker-Lewis (TLI), Bentler-Bonett normed fit index (NFI) were used by AMOS-24 software. Also, the Bootstrap method was used to investigate the indirect relationships of the routes. In this study, a significance level was considered less than 0.05.

Results

The number of female students is 187 (51.9%), and male is 173 (48.1%). The mean and standard deviation of the age of the subjects were 29.48 and 2.38; 182 had a bachelor's degree, 188 had a master's degree, and 56 had a doctorate. First, the normality of data distribution was checked and confirmed using Kolmogorov-Smirnov statistical test ($P < 0.05$). The result of the correlation matrix of variables showed the highest correlation coefficient between harm avoidance and innovation (0.68) and the lowest correlation between permissive parenting style and insecure-ambivalent attachment style (0.01). The results of the model fit study showed that the value of χ^2 is 1697.08, the result of dividing Chi-square with the degree of freedom (2.99) is less than 3 that which indicates the excellent fit of the model. The good fit index (GFI) is 0.905, which indicates the optimal fit of the model. The modified fit index (AGFI) is 0.852, which is greater than

0.85, so the model has a good fit. The root mean square of the estimation error (RMSEA) is 0.075, indicating the research model's confirmation. The Bentler-Bount (NFI) index is 0.907, the Tocher-Lewis index (TLI) is 0.915, the adaptive fit index (CFI) is 0.913, and the relative fit index (RFI) is 0.925; all of this indicates good fit and confirmation. Also, the indirect results of the paths showed that authoritarian parenting style with mediated role of secure attachment style and authoritarian and negligent parenting styles with the mediated role of avoidant attachment style have an indirect effect on the early maladaptive schemas. Authoritarian parenting style with the mediated role of self-direction, cooperation and self-reliance, and authoritarian parenting style with the mediated role of perseverance, self-direction and cooperation and permissive parenting style with the mediated role of harm avoidance have a causal and indirect effect on students' early maladaptive schemas ($P < 0.01$).

Conclusion

While pointing to the complexity of the nature of attachment, character, temperament, and parenting styles, these findings emphasize the recognition and conceptualization of various variables affecting early maladaptive schemas. The results of this study show the importance of warmth, love, and intimacy in the parent-child relationship) the authoritative parenting style that leads to the formation of a secure attachment style. The results of the present study can be used to explain the factors affecting early maladaptive schemas and as a suitable model for designing comprehensive programs to prevent early maladaptive schemas. It is suggested that educational programs be held to understand the importance of parenting style for parents. The most important limitation of the present study is that despite trying to gain cooperation and creating confidence to hide the results (maintaining fiduciary duty), it seems that students' online response plays a role

in their response to research variables. Another limitation of this study is that since the subjects of this study were limited to the students of the Islamic Azad University of Karaj, the generalization of the results to other student should be made with caution. Therefore, it is suggested that in order to increase the generalizability of the data, and this research should be done on larger samples.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

The participants signed the informed consent form and had the right to leave the study at any time. All subjects received information about the study. They were assured that all information would remain confidential and would only be used for research purposes. For privacy reasons, the names of the subjects were not registered.

Authors' contributions

Conceptualization, validation, review, and editing: All authors. Data analysis, resources, data processing: All authors. Writing and drafting: Matin Chaharrahi.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or non-profit sector. This research was extracted from the PhD dissertation of the first author, in the Department of Psychology, Faculty of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran.

Acknowledgments

In the end, the authors are grateful to all participants in the research and all those who have facilitated the implementation of the research.

Conflict of interest

The author declared no conflict of interest

تدوین مدل ساختاری پیش‌بینی طرحواره‌های ناسازگار بر اساس شیوه‌های فرزندپروری با میانجی‌گری سبک‌های دلبستگی و خلق و خو

متین چهارراهی^۱، محمدرضا زربخش^{۲*}، جواد خلعتبری^۲، طاهر تیزدست^۳

۱. دانشجو دکتری تخصصی روان‌شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران
۲. دانشیار گروه روان‌شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران
۳. استادیار گروه روان‌شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

چکیده

مقدمه: خانواده نخستین محیط اجتماعی است که در رشد و تحول عاطفی افراد موثر است. پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل ساختاری پیش‌بینی طرحواره‌های ناسازگار، بر اساس شیوه‌های فرزندپروری با میانجی‌گری سبک‌های دلبستگی و خلق و خو دانشجویان انجام گرفت.

روش کار: پژوهش حاضر، همبستگی و از نوع مدل‌سازی معادلات ساختاری بود. جامعه مورد مطالعه آن کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بودند، که از میان آنان به روش نمونه‌گیری در دسترس و آنلاین نمونه ۳۸۰ نفری انتخاب شد. برای جمع‌آوری داده از پرسشنامه‌های طرحواره‌های Young ۱۹۹۰، سبک اقتدار والدین Buri ۱۹۹۱، دلبستگی بزرگسالان Hazan و Shaver ۱۹۸۷ و سیاهه سرشت و منش Cloninger ۱۹۹۴ استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و مدل معادلات ساختاری در نرم‌افزار SPSS-21 و نرم‌افزار AMOS-24 استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد مدل آزمون شده از برازش مناسبی برخوردار است. همچنین نتایج نشان داد که سبک فرزندپروری مقتدرانه با میانجی‌گری سبک دلبستگی ایمن و سبک‌های فرزندپروری مستبدانه و سهل‌گیرانه با میانجی‌گری سبک دلبستگی اجتنابی اثر غیرمستقیم بر طرحواره‌های ناسازگار اولیه دارند ($P < 0/01$). سبک فرزندپروری مقتدرانه با میانجی‌گری خودراهبری، همکاری و خودفراری و سبک فرزندپروری مستبدانه با میانجی‌گری پشتکار، خودراهبری و همکاری و سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه با میانجی‌گری آسیب‌پرهیزی بر طرحواره‌های ناسازگار اولیه دانشجویان اثر علی و غیرمستقیم دارند ($P < 0/01$).

نتیجه‌گیری: با توجه به رابطه بین شیوه‌های فرزندپروری و خلق و خو با طرحواره‌های ناسازگار، از نتایج پژوهش حاضر می‌توان برای تبیین عوامل موثر بر طرحواره‌های ناسازگار و همچنین به عنوان الگویی مناسب برای طراحی برنامه‌های جامع پیشگیری از طرحواره‌های ناسازگار اولیه بهره برد.

دریافت: ۱۴۰۰/۰۶/۱۱

اصلاح نهایی: ۱۴۰۰/۰۷/۱۷

پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۲۲

واژه‌های کلیدی

خلق و خو
شیوه‌های فرزندپروری
دانشجویان
دلبستگی
طرحواره‌های ناسازگار

نویسنده مسئول

محمدرضا زربخش، دانشیار گروه روان‌شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

ایمیل: Rzarbakhsh@yahoo.com

doi.org/10.30514/ics.23.4.86

مقدمه

طرحواره‌های ناسازگار اولیه (Early maladaptive schemas)، خاطرات، هیجان‌ها، احساس‌های بدنی و شناخت‌واره‌هایی هستند (۱) که در ابتدای رشد و تحول در ذهن شکل گرفته‌اند و در سیر زندگی تکرار شده و بر نحوه تعبیر و تفسیر تجارب و رابطه با دیگران تأثیر می‌گذارند (۲، ۳). به عقیده Young اگر چه عوامل مربوط به جامعه، مدرسه و همسالان در شکل‌گیری این طرحواره‌ها مؤثر هستند، اما اثر

آنها، آن وسعت و ثبات اثر عوامل خانوادگی را ندارد (۴)، چرا که خانواده نخستین محیط اجتماعی است که در رشد و تحول عاطفی افراد موثر است (۵).

Young و همکاران یک طبقه‌بندی از طرحواره‌های ناسازگار اولیه ارائه کرده‌اند که فرض می‌شود وقتی که غالباً نیازهای هیجانی اساسی کودک به وسیله مراقبان برآورده نشده و یا به شکل مناسبی برآورده

دارند که می‌توانند بر دیگران متکی باشند. با این حال، به شدت نیز در مورد رها شدن یا طرد شدن نگران هستند و در نهایت افراد بزرگسال با سبک دلبستگی ناایمن اجتنابی در روابط نزدیک و از اتکای بر دیگران ناراحت هستند. آنها در مورد رها شدن یا طرد شدن نگرانی ندارند و تمایل دارند که اهمیت روابط صمیمی را به حداقل برسانند (۱۲). دلبستگی و سیستم‌های مراقبتی اغلب به طور همزمان فعال می‌شود غفلت یا قصور والدین سهل‌انگاری یا انضباط سخت‌گیرانه ممکن است منجر به اتخاذ دلبستگی‌های اضطرابی یا اجتنابی و ایجاد هیجانات ترس، اضطراب، خشم، غم، شرم، گناه در افراد می‌شود (۱۳). گرچه در بیشتر پژوهش‌های صورت گرفته در مورد رابطه سبک‌های فرزندپروری با سبک‌های دلبستگی نتایج حاکی از آن است که سبک فرزندپروری مقتدرانه با سبک دلبستگی ایمن همبستگی مثبت دارد (۱۴، ۱۵). اما در مورد همبستگی سایر سبک‌های فرزندپروری با سبک‌های دلبستگی نتایج متناقض می‌باشد برای مثال برخی به همبستگی منفی بین سبک‌های دلبستگی ایمن و سبک‌های فرزندپروری سهل‌گیر و استبدادی اشاره کردند (۱۶).

به علاوه یکی دیگر از مولفه‌های روان‌شناختی مرتبط به سبک فرزندپروری و احتمالاً یکی از عوامل شکل‌گیری طرحواره‌ها، خلق و خو کودک است. خلق و خو جنبه‌ای از ساختار کلی فرد است که با گرایش به الگوهای خاص واکنش‌های هیجانی، تغییرات خلق و سطوح حساسیت حاصل از تحریک مشخص می‌شود بسیاری آن را ارثی می‌دانند (۱۷). خلق و خو کودک، در تعامل با وقایع دردناک دوران کودکی، منجر به شکل‌گیری طرحواره می‌شود خلق و خو متفاوت نیز واکنش‌های متفاوتی نیز به وجود می‌آورد؛ ممکن است سبک فرزندپروری یکسانی شرایط زندگی یکسان را برای فرزندشان اعمال کنند ولی به دلیل خلق و خوی متفاوت عکس‌العمل متفاوتی صورت می‌پذیرد و کودک نیز به طور متفاوتی آسیب‌پذیر خواهد شد (۱۸). یافته‌های پژوهشی نشان می‌دهد هیجان‌های منفی مادر و هیجان‌های منفی کودک (خلق و خوی منفی) با احساس شایستگی کمتر در فرزندپروری ارتباط دارد، مادرهایی که از لحاظ هیجانی خیلی منفی بودند ممکن بود احساس‌های منفی خود را به فرزندپروری منتقل کنند (انتقال طرحواره) (۱۹). لذا با توجه به اهمیت مطالب فوق‌الذکر و با توجه به در نظر داشتن پیشینه پژوهشی مذکور، طرحواره‌های ناسازگار با سبک‌های فرزندپروری در ارتباط است و از طرفی سبک‌های دلبستگی و خلق و خو نیز با سبک‌های فرزندپروری در ارتباط هستند و این دو نیز بر ایجاد یا عدم ایجاد طرحواره‌های ناسازگارانه موثر هستند. بنابراین در پژوهش حاضر این سوال مطرح می‌شود که آیا سبک‌های دلبستگی و خلق و خو می‌توانند

نشده باشد، این طرحواره‌ها در کودک شکل می‌گیرند و تا بزرگسالی ادامه می‌یابند (۵). این نیازها شامل نیاز به امنیت و دلبستگی، نیاز به کفایت و استقلال، نیاز به آزادی بیان خواسته‌ها و هیجانات، نیاز به خودانگیختگی و تفریح و نیاز به محدودیت‌های واقع‌بینانه می‌باشد. این نیازها در همه وجود دارد و در دوران کودکی برآورده ساختن این نیازها به نوع سبک فرزندپروری والدین این کودکان بر می‌گردد (۶).

مطالعات خود سه ویژگی را آشکار می‌سازد که روش موثر را از روش‌های نه چندان غیر موثر فرزندپروری جدا می‌سازد این سه ویژگی عبارتند از: (۱) پذیرش و روابط نزدیک (۲) کنترل و (۳) استقلال دادن. وی از تعامل این سه ویژگی، سه سبک فرزندپروری مستبد، مقتدر و سهل‌گیر را مشخص کرد (۶). والدین دیکتاتور، روابط سرد همراه با کنترل زیاد را بر فرزندان خود اعمال می‌کنند؛ والدین مقتدر کنترل خود را همراه با روابط گرم و پاسخ‌گویی بر فرزندان خود دارند. در حالی که والدین سهل‌گیر انتظارات اندکی از فرزندان خود داشته و هیچ‌گونه کنترل و پاسخ‌گویی هم نسبت به آنان ندارند (۷).

Bach و همکاران در پژوهشی نشان دادند با توجه به این که والدین در شیوه فرزندپروری با بعد غالب کنترل، دخالت، رهبری و کنترل از طریق ایجاد احساس گناه و تقصیر را نسبت به شکل‌گیری خودمختاری در فرزندان ترجیح می‌دهند، این نیازها (از جمله نیاز خودمختاری) را نادیده گرفته و در نتیجه، منجر به شکل‌گیری بیشتر طرحواره‌های ناسازگار اولیه در فرزندان می‌شوند (۷).

همچنین پژوهش‌ها نشان می‌دهد که سبک‌های دلبستگی با شیوه‌های فرزندپروری ارتباط تنگاتنگی دارند (۸). دلبستگی به تجارب اولیه فرد با والدین و یا نوع رابطه هیجانی فرد با والدین خود در دوران کودکی اطلاق می‌شود. به عبارت دیگر دلبستگی، پیوند هیجانی پایدار بین دو فرد می‌باشد، به طوری که یکی از دو طرف کوشش می‌کند نزدیکی و مجاورت با موضوع دلبستگی را حفظ کرده و به گونه‌ای عمل کند تا مطمئن شود که ارتباط ادامه می‌یابد (۹). سبک‌های دلبستگی از منابع درون فردی هستند که می‌توانند سطوح تنش و ناتوانی را در شرایط ناگوار تعدیل کنند و اثرات منفی تنش را کم‌رنگ‌تر جلوه دهند (۱۰).

Ainsworth با مطالعه بر روی ۲۳ کودک یک ساله، الگوهای دلبستگی را به انواع دلبستگی ایمن، ناایمن اجتنابی و ناایمن دوسوگرا نمود (۱۱). افراد بزرگسال با سبک دلبستگی ایمن در روابط نزدیک راحت و آسوده هستند و احساس می‌کنند که می‌توانند بر دیگران در زمان‌های نیاز متکی باشند. آنها در روابط، احساس شایستگی می‌کنند و اضطراب رها شدن و یا مورد بی‌مهری قرار گرفتن، ندارند. افراد بزرگسال با سبک دلبستگی ناایمن تمایل شدیدی به روابط نزدیک دارند و عموماً باور

دانشجویان اثر مستقیم دارد. فرضیه دوم: خلق و خو بر طرحواره‌های ناسازگار دانشجویان اثر مستقیم دارد. فرضیه سوم: سبک‌های دلبستگی بر طرحواره‌های ناسازگار دانشجویان اثر مستقیم دارد.

نقش واسطه‌ای را در ارتباط با طرحواره‌های ناسازگار با سبک‌های فرزندپروری دانشجویان داشته باشد؟ همچنین فرضیه‌های این پژوهش عبارتند از: فرضیه اول: سبک‌های فرزندپروری بر طرحواره‌های ناسازگار

شکل ۱. مدل فرضی پژوهشی برگرفته از مطالعات پیشین

دریافت کردند، در هر مقطع زمانی، می‌توانستند مطالعه را ترک کنند. این اطمینان به آنان داده شد که تمام اطلاعات محرمانه خواهد ماند و فقط برای امور پژوهشی مورد استفاده قرار می‌گیرد. به منظور رعایت حریم خصوصی، مشخصات آزمودنی‌ها ثبت نشد. در پایان از همه آنان رضایت آگاهانه دریافت شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز به وسیله روش‌های آماری توصیفی (میانگین، انحراف معیار، فراوانی، درصد)، همبستگی پیرسون و تحلیل معادلات ساختاری به وسیله نرم‌افزار SPSS-21 و نرم‌افزار AMOS-24 انجام شد. در این مطالعه سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه (Questionnaire) (Young early maladaptive schemas)

پرسشنامه خودگزارشی طرحواره‌های ناسازگار اولیه، توسط Young در سال ۱۹۹۰ ساخته شده و دارای ۹۰ ماده است که ۱۸ حیطه از طرحواره‌های ناسازگار اولیه از قبیل محرومیت هیجانی، رهاشدگی/بی‌ثباتی، بی‌اعتمادی/بدرفتاری، انزوای اجتماعی/بیگانگی، نقص/بی‌مهری (بی‌عشقی) شکست در پیشرفت، وابستگی/بی‌کفایتی عملی، آسیب‌پذیری نسبت به ضرر و بیماری، گرفتاری، اطاعت، ایثار (فداکاری)، بازداری هیجانی، معیارهای سخت‌گیرانه، استحقاق داشتن/برتری داشتن، خویشتن داری/خود انضباطی ناکافی، تحسین/

روش کار

پژوهش حاضر همبستگی و از نوع مدل‌سازی معادلات ساختاری بود که در آن ارتباط بین متغیرهای پژوهش در قالب تحلیل مسیر مورد تحلیل قرار گرفته است. در این مدل، طرحواره‌های ناسازگار اولیه به عنوان متغیر مستقل، سبک دلبستگی و خلق و خو به عنوان متغیر واسطه‌ای و سبک‌های فرزندپروری به عنوان متغیر وابسته بودند. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به تعداد ۳۳۰۰۰ نفر بود که از طریق جدول کرجسی و مورگان، حجم نمونه ۳۸۰ نفر تعیین و سپس با توجه به محدودیت تردد هنگام جدی شدن خطر کرونا در ایران، این تعداد به صورت در دسترس و آن هم به صورت آنلاین انتخاب شده‌اند و پرسشنامه‌های طرحواره‌های ناسازگار اولیه، اقتدار والدین و سبک دلبستگی در اختیار آنها قرار داده شد. از جمله ملاک‌های ورود به پژوهش؛ تحصیل در نیمسال دوم سال ۱۴۰۰-۱۳۹۹ دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج، آگاهی از اهداف پژوهش و رضایت آگاهانه برای شرکت در پژوهش و ملاک‌های خروج پژوهش؛ بی‌پاسخ بودن بیش از ۳۰ درصد سوالات و استفاده از الگوی پاسخ‌دهی مشخص (یکسان پاسخ دادن به سوالات زوج یا علامت زدن یک گزینه در سوالات متوالی که با بررسی تک تک پرسشنامه‌ها توسط محقق بررسی شد) بودند. جهت رعایت ملاحظات اخلاق: کلیه آزمودنی‌های اطلاعاتی در پژوهش

در سال ۱۹۸۷ ساخته شد. این آزمون بر این فرض تنظیم شده است که مشابهت‌هایی از سبک‌های دلبستگی کودک-مراقب را می‌توان در بزرگسالی نیز یافت. این ابزار شامل دو بخش است، در بخش اول، آزمودنی در مورد سه پاراگراف توصیفی ارائه شده، که بیانگر احساسات فرد درباره راحتی و نزدیکی و صمیمیت در روابط است و هر یک نشان‌دهنده یک نوع سبک دلبستگی (اجتنابی، اضطرابی، و ایمن) است، وضعیت خود را مشخص می‌کند. در بخش دوم، سبک دلبستگی خود را بر اساس یکی از سه توصیف ارائه شده که در بخش اول آمده است معین می‌کند (۲۳). در پژوهشی که بر روی یک نمونه ۱۰۰ نفری انجام گرفت، اعتبار آن از طریق بازآزمایی، به ترتیب برای دلبستگی اضطرابی، اجتنابی، و ایمن، برابر ۰/۷۲، ۰/۵۶، و ۰/۳۷، و میزان آلفای کرونباخ نیز، ۰/۷۹ گزارش شده است (۱۷). در مطالعه حاضر نیز ضریب همبستگی بین سه توصیف مختلف به ترتیب برای اجتنابی و اضطرابی، ۰/۱۳، اجتنابی و ایمن، ۰/۱۳، و اضطرابی و ایمن، ۰/۱۳، به دست آمد.

پرسشنامه سرشت و منش (Character Inventory (TCI) Temperament and

این پرسشنامه توسط Cloninger و همکاران در سال ۱۹۹۴ و برای سنجش خصلت‌ها و ویژگی‌های شخصیتی ساخته شده است که یا از طریق وراثت (سرشت) یا از طریق محیط (منش) در فرد وجود دارد. پرسشنامه مذکور توسط Cloninger و بر اساس مدلی عمومی که شخصیت بهنجار و نابهنجار را در بر می‌گیرد، ساخته شده است. وی مدل عصبی-زیستی خود را برای توضیح مؤلفه‌های سرشت ارائه کرد. این مدل هفت عامل را اندازه‌گیری می‌کند که عبارتند از: چهار مقیاس سرشت‌نوجویی، آسیب‌پرهیزی، پاداش‌وابستگی، پشتکار، و سه مقیاس منش خودراهبری، همکاری، خودفراروی (۲۴). در پژوهشی با استفاده از روش بازآزمایی، ضریب پایایی برای نوجویی ۰/۸۶، آسیب‌پرهیزی ۰/۸۸، پاداش‌وابستگی ۰/۷۳، پشتکار ۰/۷۹، همکاری ۰/۸۶، خودراهبری ۰/۹۰، و خودفراروی ۰/۸۶ به دست آمد که این نتایج، گویای روایی خوبی آزمون است (۲۵). در پژوهش حاضر نیز نتایج ضریب آلفای کرونباخ در اجرای مقدماتی برای نوجویی ۰/۸۳، آسیب‌پرهیزی ۰/۸۶، پاداش‌وابستگی ۰/۸۸، پشتکار ۰/۸۲، همکاری ۰/۸۷، خودراهبری ۰/۸۵، و خودفراروی ۰/۸۴ به دست آمد که همه ضرایب به دست آمده حاکی از همسانی درونی بالای سوالات می‌باشد.

یافته‌ها

میانگین و انحراف معیار سن آزمودنی‌ها ۲۹/۴۸ و ۲/۳۸ بود. از نظر

جلب توجه، نگرانی/بدبینی، خودتنبیهی را اندازه می‌گیرد. کمترین و بیشترین نمره‌های اندازه‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه بین ۱ تا ۶ می‌باشد، که نمره بالا حاکی از میزان بالای طرحواره‌های ناسازگار اولیه در آزمودنی‌ها است (۶). فرم جدید ویرایش سوم مقیاس طرحواره‌های هیجانی (فرم کوتاه ۹۰ سوالی) استفاده شده است، یوسفی و همکاران روایی و اعتبار این پرسشنامه را بر روی یک نمونه ۵۷۹ نفری در دو مرحله (مرحله اول ۳۹۴ و مرحله دوم ۱۸۵) بررسی نمودند. در این بررسی اعتبار با استفاده از دو روش آلفای کرونباخ و دو نیمه کردن در کل نمونه به ترتیب (۰/۹۱ و ۰/۸۶)، در دختران (۰/۸۷ و ۰/۸۴) و در پسران (۰/۸۴ و ۰/۸۱) بود (۲۰). همچنین در پژوهش حاضر نتایج ضریب آلفای کرونباخ در اجرای مقدماتی برای کل پرسشنامه ۰/۹۲ و برای خرده مؤلفه‌های ره‌اشدگی/بی‌ثباتی ۰/۹۱، بی‌اعتمادی/بدرفتاری ۰/۹۰۲، محرومیت هیجانی ۰/۸۹، نقص/شرم ۰/۸۶، انزوای اجتماعی/بیگانگی ۰/۸۷، وابستگی/بی‌کفایتی ۰/۸۴، آسیب‌پذیری نسبت به خود یا بیماری ۰/۹۲، خود تحول‌نیافته/گرفتار ۰/۹۳، شکست، استحقاق/بزرگ‌منشی ۰/۹۱، خویش‌تن‌داری و خودانضباطی ناکافی ۰/۸۷، اطاعت ۰/۸۵، ایثار، پذیرش جویی/جلب توجه ۰/۸۶، منفی‌گرایی/بدبینی ۰/۸۹، بازداری هیجانی ۰/۹۲، معیارهای سرسختانه/عیب‌جویی افراطی ۰/۸۴ و تنبیه ۰/۹۱ به دست آمد که همه ضرایب به دست آمده حاکی از همسانی درونی بالای سوالات می‌باشد (۲۰).

پرسشنامه اقتدار والدین (Authority Questionnaire) (Buri Parental

این پرسشنامه توسط Buri در سال ۱۹۹۱ با هدف بررسی سه سبک اقتداری، استبدادی و سهل‌گیر و ارزیابی ادراک نوجوانان و جوانان از سبک‌های فرزندپروری اعمال شده از سوی پدر و مادر ساخته شده است. این پرسشنامه شامل ۳۰ سؤال است که برای هر سبک ۱۰ سؤال در نظر گرفته شده است (۲۱). میزان پایایی این پرسشنامه را Buri با استفاده از روش بازآزمایی ۰/۸۱ برای آزادگذاری، ۰/۸۵ برای استبدادی و ۰/۹۲ برای اقتدار منطقی پدران را گزارش کرد (۲۲). در پژوهش حاضر نیز نتایج ضریب آلفای کرونباخ در اجرای مقدماتی برای سبک فرزندپروری مقتدرانه ۰/۹۱، سبک فرزندپروری استبدادی ۰/۸۶۹ و سبک فرزندپروری سهل‌گیر ۰/۹۰۱ به دست آمد.

پرسشنامه سبک دلبستگی (attachmentstylesquestionnaire) (Hazan and Shaver

یک ابزار اندازه‌گیری خودسنجی است که توسط Hazan و Shaver

مدرك تحصيلی، ۱۸۲ نفر کارشناسی، ۱۸۸ نفر کارشناسی ارشد و ۵۶ نفر دکتری داشتند. در جدول ۱، شاخص‌های توصیفی کل نمونه بررسی شده است. دو آماره کجی و کشیدگی نشان می‌دهد که توزیع پراکندگی داده‌ها در هر متغیر نرمال است.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداکثر	حداقل	کجی	کشیدگی
طرحواره‌های ناسازگار اولیه	۲۲۱/۷	۲۴/۱۵	۳۱۰	۱۷۰	۰/۴۲۲	۰/۷۲۶
رها شدگی/بی‌ثباتی	۱۰/۴۹	۱/۸	۱۶	۸	۰/۴۲۹	-۰/۲۶۸
بی‌اعتمادی/بدرفتاری	۱۲/۰۲	۲/۰۴	۱۷	۹	۰/۵۸۸	-۰/۲۷۷
محرومیت هیجانی	۱۰/۷۱	۱/۸۲	۱۶	۸	۰/۲۵۱	-۰/۳۰۸
نقص/شرم	۸/۸۹	۲/۱۱	۱۴	۶	۰/۴۱۹	-۰/۵۶۹
انزواری اجتماعی/بیگانگی	۱۱/۲۲	۱/۸۶	۱۶	۸	۰/۲۴۸	-۰/۰۹۱
وابستگی/بی‌کفایتی	۹/۷۱	۲/۱۹	۱۵	۷	۰/۵۸	-۰/۴۱۷
آسیب‌پذیری نسبت به خودی بیماری	۱۰/۷۲	۱/۹	۱۶	۸	۰/۴۳	-۰/۳۶۶
خودتحوّل نیافته/گرفتار	۱۰/۲۹	۲/۲	۱۵	۷	۰/۲۴۳	-۰/۷۰
شکست	۱۳/۱۳	۱/۹۹	۱۸	۱۰	۰/۴۴۶	-۰/۲۴۷
استحقاق/بزرگ‌منشی	۱۶/۶	۱/۸	۲۲	۱۴	۰/۳۷۶	-۰/۰۶۵
خویش‌داری و خودانضباطی ناکافی	۱۴/۸۷	۱/۶۵	۲۰	۱۲	۰/۱۲	-۰/۱۰
اطاعت	۹/۴۶	۲/۰۵	۱۵	۷	۰/۵۷	-۰/۳۰۲
ایثار	۱۵/۴۶	۱/۹۲	۲۱	۱۳	۰/۷۶	-۰/۵۲۱
پذیرش جویی/جلب توجه	۱۶/۲۶	۱/۹۶	۲۱	۱۳	۰/۲۷۳	-۰/۴۱۳
منفی‌گرایی/بدبینی	۱۰/۵۸	۱/۹۱	۱۶	۸	۰/۵۸۵	-۰/۰۸۵
بازداری هیجانی	۱۲/۲۵	۲/۱۸	۱۷	۹	۰/۳۹۴	-۰/۳۶
سرسختانه/عیب‌جویی افراطی	۱۵/۶۹	۱/۹۷	۲۰	۱۲	۰/۰۹۲	-۰/۱۴۸
تنبیه	۱۳/۲۵	۲/۰۴	۱۹	۱۱	۰/۷۲۴	-۰/۱۵
مستبدانه	۲۳/۱۳	۶/۳۹	۴۵	۹	۰/۴۱۴	۰/۲۸۴
سهل‌گیرانه	۲۷/۱۱	۴/۱۴	۳۷	۱۴	-۰/۲۹۳	۰/۵۰۸
مقتدرانه	۳۰/۳۸	۵/۴۸	۳۷	۱۵	-۰/۱۳	۰/۰۹۷
ایمن	۳/۶۷	۱/۹۲	۷	۱	۰/۱۵۸	-۱/۰۹
اجتنابی	۲/۸۲	۱/۱۱	۶	۲	۱/۵۴	۱/۷
دوسوگرا	۳/۲۴	۱/۴۳	۶	۲	۰/۷۳	۰/۸۶۸

متغیر	میانگین	انحراف معیار	حداکثر	حداقل	کجی	کشیدگی
نوجویی	۸/۶۲	۱/۸	۱۵	۷	۱/۱۵	۱/۳۸
آسیب‌پرهیزی	۱۰/۰۴	۲/۴	۱۵	۷	۰/۴۷۱	-۰/۶۳
وابستگی به پاداش	۱۰/۲۶	۱/۸۹	۱۳	۵	-۰/۳۹	-۰/۱۵۵
پشتکار	۳/۰۷	۱/۰۸	۴	۱	-۰/۷۸	-۰/۸۱۲
خودراهبری	۱۴/۸۷	۲/۴۶	۱۸	۱۰	-۰/۳۹	-۰/۸۷۵
همکاری	۱۸/۴	۲/۳۱	۲۱	۱۳	-۰/۶۳	-۰/۴۲۸
خودفراوری	۱۱/۲۹	۲/۰۵	۱۳	۵	-۱/۱۹	۰/۶۶

خلق و خو

برخی در سطح ۰/۰۱ معنادار بودند. بیشترین ضریب همبستگی بین آسیب‌پرهیزی و نوجویی (۰/۶۸) و کمترین همبستگی بین سبک سهل‌گیرانه و سبک دلبستگی دوسوگرا (۰/۰۱) می‌باشد.

از آنجا که مبنای تجزیه و تحلیل مدل‌ها ماتریس همبستگی است، ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش در **جدول ۲** ارائه شده است. با توجه به نتایج **جدول ۲**، برخی از ضرایب همبستگی در سطح ۰/۰۵ و

جدول ۲. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱. نوجویی	۱													
۲. آسیب‌پرهیزی	**۰/۶۸	۱												
۳. پاداش و وابستگی	**۰/۴۸	**۰/۴۷	۱											
۴. پشتکار	**۰/۲۶	**۰/۱۹	**۰/۴۱	۱										
۵. خودراهبری	**۰/۴۴	**۰/۴۵	**۰/۵۶	**۰/۴۵	۱									
۶. همکاری	**۰/۶۰	**۰/۵۶	**۰/۵۰	**۰/۳۴	**۰/۶۴	۱								
۷. خودفراوری	**۰/۵۰	**۰/۳۵	**۰/۳۴	**۰/۲۰	**۰/۴۳	**۰/۵۹	۱							
۸. دلبستگی ایمن	**۰/۱۶	-۰/۰۸	**۰/۲۳	**۰/۲۰	**۰/۲۱	**۰/۱۵۳	**۰/۲۰	۱						
۹. دلبستگی اجتنابی	۰/۰۹	۰/۰۸	-۰/۰۴	**۰/۱۲	**۰/۱۳	**۰/۱۱	**۰/۱۵	**۰/۳۰	۱					
۱۰. دلبستگی دوسوگرا	-۰/۰۸	-۰/۰۸	-۰/۰۲	۰/۰۵	-۰/۰۵	-۰/۰۱	**۰/۱۴	**۰/۱۵	**۰/۲۹	۱				
۱۱. طرحواره‌های ناسازگار اولیه	**۰/۱۲	**۰/۱۷	**۰/۱۶	**۰/۲۳	**۰/۳۱	**۰/۲۸	**۰/۲۹	**۰/۳۵	**۰/۳۰	۰/۰۵	۱			

متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱۲. سبک مستبدانه		**۰/۴۶	**۰/۴۵	**۰/۴۲	**۰/۲۵	**۰/۴۱	**۰/۴۷	**۰/۳۱	**۰/۱۷	**۰/۲۱	**۰/۱۱	**۰/۳۰		
۱۳. سبک سهل‌گیرانه		**۰/۲۰	**۰/۲۵	**۰/۱۱	۰/۰۷	**۰/۱۲	**۰/۲۴	**۰/۱۵	-۰/۰۰۲	**۰/۱۷	۰/۰۱	**۰/۱۳	**۰/۳۴	
۱۴. سبک مقتدرانه		**۰/۴۰	**۰/۳۵	**۰/۳۷	**۰/۲۰	**۰/۴۴	**۰/۵۲	**۰/۳۵	**۰/۲۱	**۰/۱۱	-۰/۰۷	**۰/۲۷	**۰/۶۲	**۰/۳۲

شاخص‌های برازش مدل در جدول ۳ ارائه شده است. نتایج این جدول نشان می‌دهد که مقدار آماره χ^2 برابر با ۱۶۹۷/۰۸ با درجه آزادی ۵۶۶ است، که حاصل تقسیم کای اسکوتر تقسیم بر درجه آزادی (۲/۹۹) کمتر از ۳ هست که حاکی از برازش عالی مدل می‌باشد. شاخص نیکویی برازش (GFI) ۰/۹۰۵ است که نشان‌دهنده برازش مطلوب مدل است. شاخص نیکویی برازش اصلاح شده (AGFI) برابر ۰/۸۵۲ می‌باشد که بزرگتر از ۰/۸۵ بنابراین مدل از برازش

مطلوب برخوردار است. مقدار ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA) نیز ۰/۰۷۵ می‌باشد که با توجه به این که کمتر از ۰/۱ است، مطلوب بوده و نشان‌دهنده تأیید مدل پژوهش می‌باشد. شاخص بنتلر-بونت (NFI) ۰/۹۰۷، شاخص توکلر-لویس (TLI) ۰/۹۱۵، شاخص برازش تطبیقی (CFI) ۰/۹۱۳ و شاخص برازش نسبی (RFI) ۰/۹۲۵ است که همگی نشان‌دهنده برازش مطلوب و تأیید مدل پژوهش می‌باشد.

جدول ۳. شاخص‌های نیکویی برازش برای مدل نهایی

شاخص‌های برازش	میزان	ملاک	تفسیر
کای اسکوتر (χ^2)	۱۶۹۷/۰۸	-	-
درجه آزادی (df)	۵۶۶	-	-
سطح معناداری	۰/۰۰۱	بیشتر از ۰/۰۵	برازش مطلوب
نسبت کای اسکوتر به درجه آزادی (χ^2/df)	۱۶۹۷/۰۸ بخش بر ۵۶۶	کمتر از ۳	برازش مطلوب
شاخص نیکویی برازش (GFI)	۰/۹۰۵	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص نیکویی برازش اصلاح شده (AGFI)	۰/۸۵۲	بیشتر از ۰/۸۵	برازش مطلوب
شاخص برازش نسبی (RFI)	۰/۹۲۵	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص برازش افزایشی (IFI)	۰/۹۱۴	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص برازش تطبیقی (CFI)	۰/۹۱۳	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص توکلر - لویس (TLI)	۰/۹۱۵	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
شاخص برازش تصبیقی (NFI)	۰/۹۰۷	بیشتر از ۰/۹۰	برازش مطلوب
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	۰/۰۷۵	کمتر از ۰/۱	برازش مطلوب
شاخص برازش مقتصد هنجار شده (PNFI)	۰/۶۵۵	بیشتر از ۰/۵۰	برازش مطلوب
شاخص نیکویی برازش مقتصد (PGFI)	۰/۶۴۷	بیشتر از ۰/۵۰	برازش مطلوب

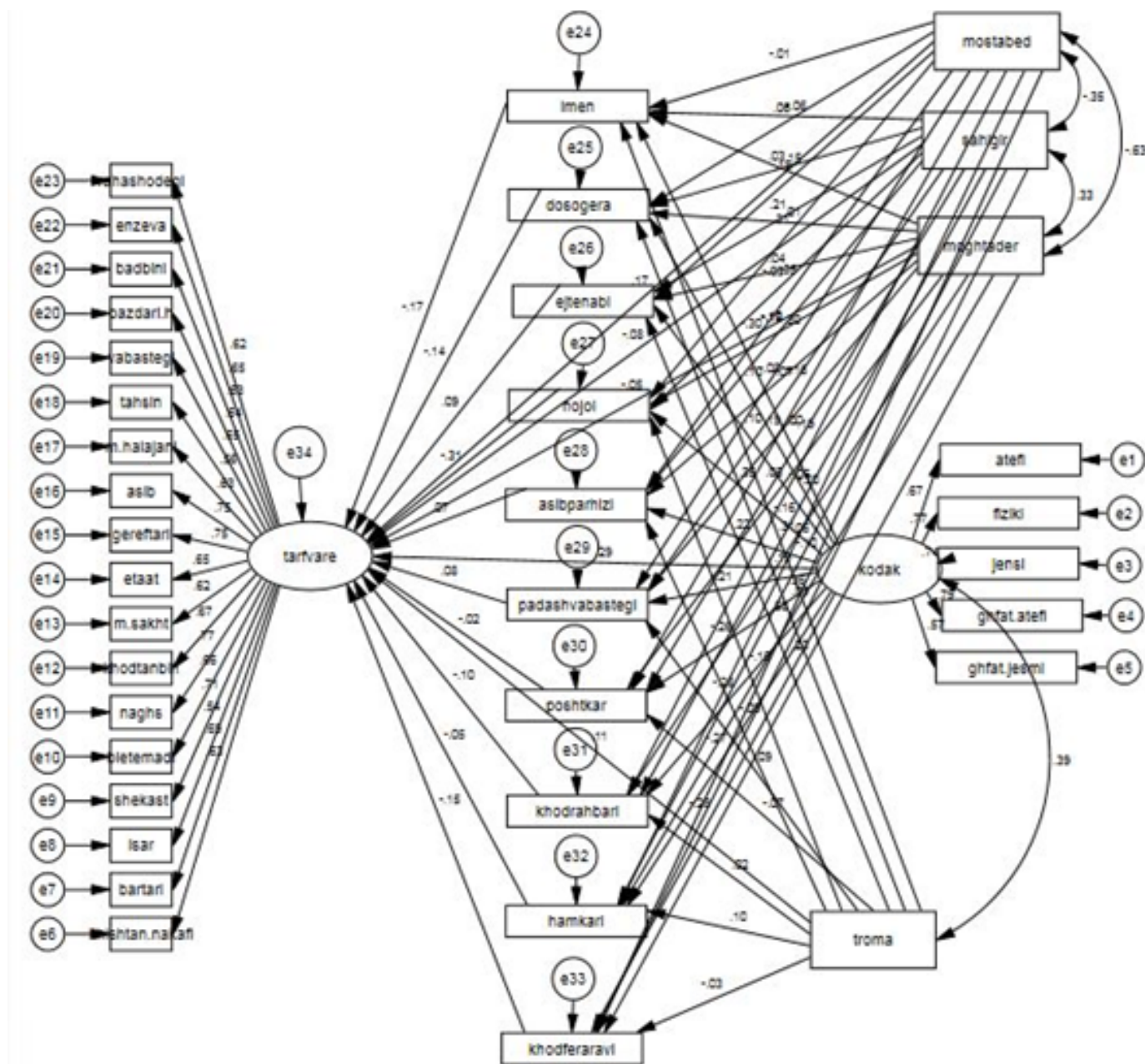
وابستگی؛ سبک فرزندپروری مستبدانه ($P < 0/001$) بر پشتکار؛ سبک فرزندپروری مستبدانه ($P < 0/001$) و مقتدرانه ($P < 0/001$) بر خود راهبری؛ سبک فرزندپروری مستبدانه ($P < 0/001$) و مقتدرانه ($P < 0/001$) بر همکاری؛ سبک فرزندپروری مستبدانه ($P < 0/001$) بر خودفراروی؛ سبک فرزندپروری مستبدانه ($P < 0/001$)، دلبستگی ایمن ($P < 0/001$)، دلبستگی دوسوگرا ($P < 0/004$)، نوجویی ($P < 0/001$) و خود فراروی ($P < 0/001$) بر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه معنادار است.

در جدول ۴ ضرایب اثر مستقیم و سطح معناداری بین متغیرهای پژوهش آورده شده است. نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که اثر مستقیم سبک فرزندپروری مقتدرانه بر دلبستگی ایمن ($P < 0/003$)؛ سبک فرزندپروری مقتدرانه ($P < 0/001$) و سهل‌گیرانه ($P < 0/001$) بر دلبستگی اجتنابی؛ سبک فرزندپروری مستبدانه ($P < 0/001$) و مقتدرانه ($P < 0/003$) بر نوجویی؛ سبک فرزندپروری مستبدانه ($P < 0/001$) و سهل‌گیرانه ($P < 0/029$) بر آسیب‌پرهیزی؛ سبک فرزندپروری مستبدانه ($P < 0/001$) و مقتدرانه ($P < 0/004$) بر پاداش

جدول ۴. برآوردهای مربوط به تأثیرات مستقیم متغیرهای مستقل بر وابسته

متغیر مستقل	مسیر	متغیر وابسته	برآورد غیراستاندارد	برآورد استاندارد	نسبت بحرانی	P	فرضیه
مستبدانه	←	دلبستگی ایمن					رد
سهل‌گیرانه	←						رد
مقتدرانه	←		۰/۰۵	۰/۱۴۳	۲/۹۴	۰/۰۰۳	تأیید
مستبدانه	←	دلبستگی اجتنابی					تأیید
سهل‌گیرانه	←		۰/۰۵۶	۰/۲۱۲	۵/۰۵	۰/۰۰۱	تأیید
مقتدرانه	←						رد
مستبدانه	←	دلبستگی دوسوگرا					رد
سهل‌گیرانه	←						رد
مقتدرانه	←						رد
مستبدانه	←	نوجویی					تأیید
سهل‌گیرانه	←		۰/۱۰۱	۰/۳۶۸	۶/۷۵	۰/۰۰۱	تأیید
مقتدرانه	←		-۰/۰۴۵	-۰/۱۴۱	-۲/۹۸	۰/۰۰۳	تأیید
مستبدانه	←	آسیب‌پرهیزی					تأیید
سهل‌گیرانه	←		۰/۱۶۱	۰/۴۲۸	۸/۷۸	۰/۰۰۱	تأیید
مقتدرانه	←		-۰/۰۵۱	-۰/۰۸۸	-۲/۱۸	۰/۰۲۹	تأیید
مستبدانه	←	پاداش وابستگی					تأیید
سهل‌گیرانه	←		-۰/۰۸۹	-۰/۳۰۶	-۵/۱۴	۰/۰۰۱	تأیید
مقتدرانه	←		۰/۰۵۶	۰/۱۶۴	-۲/۸۵	۰/۰۰۴	تأیید
مستبدانه	←	پشتکار					تأیید
سهل‌گیرانه	←		-۰/۰۳۶	-۰/۲۱۲	-۴/۲۲	۰/۰۰۱	تأیید
مقتدرانه	←						رد

فرضیه	P	نسبت بحرانی	برآورد استاندارد	برآورد غیراستاندارد	متغیر وابسته	مسیر	متغیر مستقل
تأیید	۰/۰۰۱	-۳/۲۸	-۰/۱۸۵	-۰/۰۶۹	خودراهبری	←	مستبدانه
رد						←	سهل‌گیرانه
تأیید	۰/۰۰۱	۵/۵۴	۰/۳۰۴	۰/۱۳۲		←	مقتدرانه
تأیید	۰/۰۰۱	-۳/۸	-۰/۱۸۹	-۰/۰۶۶	همکاری	←	مستبدانه
رد						←	سهل‌گیرانه
رد						←	مقتدرانه
رد					خودفراروی	←	مستبدانه
رد						←	سهل‌گیرانه
تأیید	۰/۰۰۱	۶/۵۳	۰/۳۱۸	۰/۱۱۸		←	مقتدرانه
تأیید	۰/۰۰۱	۴/۵۵	۰/۲۵۲	۰/۰۴	طرحواره‌های ناسازگار اولیه	←	مستبدانه
رد						←	سهل‌گیرانه
رد						←	مقتدرانه
تأیید	۰/۰۰۱	-۳/۲۳	-۰/۱۶۶	-۰/۰۸۸		←	دل‌بستگی ایمن
رد						←	دل‌بستگی اجتنابی
تأیید	۰/۰۰۴	-۲/۸۴	-۰/۱۳۶	-۰/۰۹۶		←	دل‌بستگی دوسوگرا
تأیید	۰/۰۰۱	-۴/۲۶	-۰/۲۳۶	-۰/۱۳۶		←	نوجویی
رد						←	آسیب‌پرهیزی
رد						←	پاداش وابستگی
رد						←	پشتکار
رد						←	خودراهبری
رد						←	همکاری
تأیید	۰/۰۰۱	-۴/۲۸	-۰/۲۱۷	-۰/۱۰۸		←	خودفراروی

شکل ۲. مدل نهایی پژوهش

هرگونه تلاش از جانب فرزندان برای به چالش کشیدن این اقتدار را سرکوب می‌کنند، کودکان مجاز نیستند با والدین بحث کنند و یا به طور مستقل تصمیم بگیرند. افرادی که پیوند عاطفی ضعیفی با والدینشان داشته‌اند و والدینشان محبت و مهربانی کمی به آنها نشان داده‌اند، مشکلات و نگرانی‌هایشان را درک نکرده‌اند، احساس ناخواسته بودن در فرد ایجاد نموده‌اند و فرزندان را مورد تمجید و تعریف قرار نمی‌دادند یعنی در بعد مراقبت پیوند والدینی دچار مشکل هستند این افراد دارای طرحواره‌های محرومیت هیجانی، انزوای اجتماعی، طرحواره نقص/ شرم، طرحواره وابستگی، طرحواره خویشتن‌داری، رهاشدگی و بازداری

بحث

پژوهش حاضر با هدف تدوین مدل ساختاری پیش‌بینی طرحواره‌های ناسازگار، بر اساس شیوه‌های فرزندپروری با میانجی‌گری سبک‌های دلبستگی و خلق و خو دانشجویان انجام گرفت. یافته‌ها نشان داد که سبک فرزندپروری مستبدانه اثر علی، مستقیم و مثبتی بر طرحواره‌های ناسازگار اولیه دانشجویان دارد. این یافته با پژوهش‌های نظری و همکاران (۱)؛ بساک‌نژاد و همکاران (۲)؛ شید عبرانی و همکاران (۱۴) و Macik (۱۶) همخوانی دارد؛ در تبیین این یافته می‌توان گفت والدین مستبد معمولاً ارزش زیادی برای حفظ اقتدار خود قایل‌اند و

در بحث سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه نیز این سبک اثر علی و مستقیم مثبتی بر سبک دلبستگی اجتنابی دانشجویان داشت. این یافته با پژوهش‌های LI و همکاران (۲۶)؛ Fedlan (۲۷) و Tussey و همکاران (۲۸) همخوانی دارد؛ در تبیین این نتیجه می‌توان این‌طور استنباط کرد که والدین فرزندان با سبک دلبستگی اجتنابی، در برابر فرزندان خود بی‌مسئولیت‌اند، گرایش به استفاده از تنبیه‌های بدنی و ممانعت از مداخله در کارها را دارند و به همین دلیل است که افراد با سبک دلبستگی اجتنابی، احساس بی‌کفایتی و بی‌ارزشی می‌کنند. این افراد خودشان را به صورت خودبسنده می‌بینند، آسیب‌پذیری را انکار می‌کنند و ادعا می‌کنند که نیاز به روابط نزدیک ندارند و تمایل به اجتناب از صمیمیت دارند (۲۶). با توجه به توضیحاتی که در بالا ارائه شد طبیعی به نظر می‌رسد که کودکان والدین دارای سبک فرزندپروری سهل‌گیرانه در سبک دلبستگی خود، اجتنابی باشند.

همچنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد که از بین مولفه‌های خلق و خو؛ اثر مستقیم نوجویی و خود فراروی بر طرحواره‌های ناسازگار اولیه معنادار است. این یافته با یافته پژوهش‌های Millings و همکاران (۱۹)، یوسفی و همکاران (۲۹) و Halvorsen و همکاران (۳۰) همسو می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت خلق و خو جنبه‌ای از ساختار کلی فرد است که با گرایش به الگوهای خاص واکنش‌های هیجانی، تغییرات خلق و سطوح حساسیت حاصل از تحریک مشخص می‌شود. خلق و خوی فرد، در تعامل با وقایع دردناک دوران زندگی، منجر به شکل‌گیری طرحواره‌ها می‌شود (۳۰).

در واقع می‌توان گفت در راستای نظریه Young یکی از عوامل اصلی شکل‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه، ویژگی‌های سرشتی هیجانی کودک است (۶). در این زمینه می‌توان به این نکته اشاره کرد که ویژگی‌های سرشتی مانند نوجویی، آسیب‌پذیری، بدبینی، اضطراب و بی‌ثباتی، که بیشتر آنها مادرزادی است و نسبتاً غیر قابل تغییر، می‌تواند به گونه‌ای انتخابی افراد را در معرض وضعیت خاصی قرار بدهد و به واکنش‌های آسیب‌زا در مقابل رفتار والدین منجر گردد. تداوم این وضعیت به تدریج ممکن است زمینه شکل‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه را در هر یک از حوزه‌های پنج‌گانه فراهم سازد (۲۹).

همچنین در تبیین تاثیر میانجی سبک‌های دلبستگی و خلق و خو در رابطه بین طرحواره‌های ناسازگار اولیه و سبک‌های فرزندپروری می‌توان گفت وقتی سبک فرزندپروری والدین به صورت مستبدانه باشد؛ والدین نسبت به نیازهای فرزندان خود بی‌اعتنا و سرد هستند، توقع معقول و مناسبی از آنها ندارند، فرزندان را برای مشاکت فعال در تصمیم‌گیری تشویق نمی‌کنند، در این حالت سبک فرزندپروری

هیجانی نیز هستند. پیوند قوی میان رفتارهای ناسالم پیوند والدینی و باورهای ناسازگار هسته‌ای در تحقیقات نیز یافت شده است (۲).

به علاوه در این پژوهش مشاهده شد که سبک فرزندپروری مقتدرانه اثر علی و مستقیم مثبتی بر سبک دلبستگی ایمن دانشجویان داشت. این یافته با پژوهش‌های مودنی و همکاران (۱۸) و Millings و همکاران (۱۹) همخوانی دارد؛ در تبیین این نتیجه می‌توان این‌طور استنباط کرد که والدین مقتدر، هم برای رفتار خودمختارانه و هم برای انضباط ارزش قایل‌اند زیرا بر این باور هستند که کنترل منطقی و نیز آزادی حساب شده موجب می‌شود که کودکان قوانین و اصول رفتارهای صحیح را درونی کنند و در قبال اعمال و رفتار خود احساس مسئولیت کنند. این والدین افزون بر این که گرم و با محبت هستند کودکانشان را به طرف استقلال سوق می‌دهند در نتیجه زمین‌های فراهم می‌شود که کودک احساس ارزشمندی کند. این خصایص گفته شده از ویژگی‌های افراد دارای سبک دلبستگی ایمن نیز هست که در الگوهای فعال‌سازی درونی خود و دیگران به این نتیجه شناختی می‌رسند که خودشان ارزشمند هستند و ارزش مراقبت شدن را دارند و دیگران هم (در اینجا والدین) افرادی مراقبت‌کننده و پاسخ‌گو خواهند بود که در مواقع لزوم حاضر هستند و نیازهایشان را ارضاء خواهند کرد. با توجه به توضیحاتی که در بالا ارائه شد طبیعی به نظر می‌رسد که کودکان والدین دارای سبک فرزندپروری مقتدرانه در سبک دلبستگی خود، ایمن باشند (۱۸). همچنین سبک فرزندپروری مستبدانه اثر علی و مستقیم مثبتی بر سبک دلبستگی اجتنابی دانشجویان داشت. این یافته با پژوهش‌های مودن و همکاران (۱۸)؛ یوسفی و همکاران (۱۷) و Millings و همکاران (۱۹) همخوانی دارد؛ در تبیین این یافته باید گفت در میان فرهنگ‌های مختلف، نوزادان و کودکان دلبسته ایمن، صاحب مراقبانی می‌باشند که نسبت به علائم فرزندانشان حساس بوده‌اند و به شکلی با ثبات برای پاسخ‌گویی به آنها در دسترس بوده‌اند. مراقبان نوزادان و کودکان دلبسته ناایمن اغلب در دسترس نبوده‌اند، و یا به صورت طردکننده و نه چندان مهربان و خونگرم رفتار کرده‌اند. مطالعات تحلیل عاملی دو بعد اصلی در فرزندپروری را شناسایی کرده‌اند. بعد اول را می‌توان به عنوان «مراقبت» توصیف نمود، این بعد به رفتارهای مرتبط با پذیرش، گرمی و صمیمیت، و در مقابل طرد و انتقاد، اشاره دارد. بعد دوم که «کنترل» نام گرفته است، به کنترل والدین، بیش‌حمایتی، و در مقابل ترویج خودمختاری اشاره دارد. همچنین بیان شده است که پذیرش و گرمی والدین با ایمنی دلبستگی کودکان در ارتباط است اما حمایت مستقیم از ارتباط بین رفتارهای فرزندپروری و (نا)ایمنی دلبستگی پراکنده می‌باشد (۱۷).

جامع پیشگیری از طرحواره‌های ناسازگار اولیه بهره برد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق در پژوهش

کلیه آزمودنی‌ها اطلاعاتی در مورد پژوهش دریافت کردند، این اطمینان به آنان داده شد که تمام اطلاعات محرمانه خواهد ماند و فقط برای امور پژوهشی مورد استفاده قرار می‌گیرد. به منظور رعایت حریم خصوصی، مشخصات آزمودنی‌ها ثبت نشد.

مشارکت نویسندگان

مفهوم‌سازی، اعتبارسنجی، بررسی و ویرایش: همه نویسندگان؛ تجزیه و تحلیل داده‌ها، منابع، پردازش داده‌ها: همه نویسندگان؛ نگارش و تهیه پیش‌نویس: متین چهارراهی

منابع مالی

این پژوهش تحت حمایت مالی هیچ موسسه و سازمانی قرار ندارد.

تشکر و قدردانی

از تمام دانشجویان محترمی که در این پژوهش همکاری لازم را به عمل آورده‌اند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسنده مسئول مقاله، در این مقاله هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

طرحواره‌های ناسازگار اولیه را تشدید می‌کند. حال اگر در این شرایط سبک دلبستگی کودک از نوع ناایمن باشد (فقدان گرما و صمیمیت در رابطه و گرایش به استفاده از تنبیه‌های بدنی و ممانعت از مداخله در کارها) و ویژگی‌های سرشتی همچون بدبینی، اضطراب و بی‌ثباتی در کودکان بالا باشد، باعث افزایش تاثیر منفی سبک فرزندپروری مستبدانه بر طرحواره‌های ناسازگار اولیه می‌شود.

همانند دیگر مطالعات این پژوهش نیز دارای یک سری محدودیت‌هایی است که جهت تعمیم یافته‌های آن باید در نظر گرفت. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر، می‌توان به طرح مطالعه حاضر و استفاده از روش مقطعی اشاره کرد، که ثبات و پایداری نتایج را به دنبال نخواهد داشت. مطالعه حاضر فقط بر روی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج انجام شده است که می‌تواند تعمیم نتایج را با محدودیت مواجه نماید. از دیگر محدودیت‌های این پژوهش، شرایط پاسخ‌گویان در هنگام پاسخ‌گویی بوده که ممکن است بر نحوه رفتار آنها تاثیر گذاشته باشد و این مورد نیز در کنترل پژوهشگر نبوده است.

نتیجه‌گیری

به طور کلی نتایج پژوهش حاضر نشان داد که سبک‌های فرزندپروری و خلق و خو می‌توانند تا حدودی طرحواره‌های ناسازگار اولیه را پیش‌بینی کنند. از این رو پیشنهاد می‌شود دوره‌های آموزشی شیوه‌های فرزندپروری به والدین و خانواد‌های ایرانی چه در قالب کارگاه‌های آموزشی و رسانه‌های جمعی و سایر روش‌های آموزشی داده شود. از نتایج پژوهش حاضر می‌توان برای تبیین عوامل موثر بر طرحواره‌های ناسازگار و همچنین به عنوان الگویی مناسب برای طراحی برنامه‌های

References

1. Nazari F, Kakavand A, Mashhadi Farahani Q. Relationship between early maladaptive schemas of mothers with parenting styles and externalizing symptoms in children. *The Quarterly of Applied Psychology*. 2015;9(3):115-135. (Persian)
2. Bassak Nejad S, Jabari M, Mavalizadeh E. The comparison of early maladaptive schemas, identity styles and parent-child relations between addicted and non-addicted women in Ahvaz. *Quarterly Journal of Women and Society*. 2018;9(33):1-16. (Persian)
3. Ke T, Barlas J. Thinking about feeling: Using trait emotional intelligence in understanding the associations between early maladaptive schemas and coping styles. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*. 2020;93(1):1-20.
4. Torres C. Early maladaptive schema and cognitive distortion in psychopathy and narcissism [PhD Dissertation]. Canberra, Australia: Australian National University; 2002.
5. Young JE, Klosko JS, Weishaar ME. Schema therapy: A practitioner's guide. 1st ed. New York: The Guilford Press; 2006.

6. Young JE, Brown G. Young schema questionnaire-short form; Short Form, Version 3 (YSQ-S3, YSQ). New York:Schema Therapy Institute;2005.
7. Bach B, Lockwood G, Young JE. A new look at the schema therapy model: Organization and role of early maladaptive schemas. *Cognitive Behaviour Therapy*. 2018;47(4):328-349.
8. Hausdorff JM, Yogev G, Springer S, Simon ES, Giladi N. Walking is more like catching than tapping: Gait in the elderly as a complex cognitive task. *Experimental Brain Research*. 2005;164(4):541-548.
9. Bonnemort L. Exploring the impact of insecure attachment styles in couple adjustment through the lens of cluster b pathology. [PhD Dissertation]. Florida:Florida School of Professional Psychology;2020.
10. Naebi N, Salary P, Modarres GM. Studying the relationship between adult attachment style to parents with stress, anxiety and depression. *Journal of Fundamentals of Mental Health*. 2011;13(2):194-202. (Persian)
11. Ainsworth MD, Marvin RS. On the shaping of attachment theory and research: An interview with Mary DS Ainsworth (Fall 1994). *Monographs of the Society for Research in Child Development*. 1995;60(2-3):3-21.
12. Marchand-Reilly JF. Attachment anxiety, conflict behaviors, and depressive symptoms in emerging adults' romantic relationships. *Journal of Adult Development*. 2012;19(3):170-176.
13. Clauser P, Ding Y, Chen EC, Cho SJ, Wang C, Hwang J. Parenting styles, parenting stress, and behavioral outcomes in children with autism. *School Psychology International*. 2021;42(1):33-56.
14. Shid Anbarani B, Gol A, Amin Yazdi A, Farhadian F, Namvar Tabatabaee S. Predicting early maladaptive schemas based on childhood affective maltreatment and parenting styles. *Rooyesh-e- Ravanshenasi*. 2020;8(11):85-94. (Persian)
15. Shahamat F, Sabeti A, Rezvani S. An study of the relationship between child-rearing styles and early maladaptive schemata. *Foundations of Education*. 2011;11(2):239-254. (Persian)
16. Macik D. Temperament, parenting styles and the intensity of early maladaptive schemas: Assessment of correlations in a non-clinical adult group. *Behavioural and Cognitive Psychotherapy*. 2021;49(2):218-232.
17. Yoosefi N, Chahardoli D, Pashaabadi S. Investigating study of parenting styles, attachment styles, and early maladaptive schemas in shyness and normal highschool students. *Biannual Journal of Applied Counseling*. 2020;9(2):45-66. (Persian)
18. Moazen T, Aghaei A, Golparvar M. Predicted students attachment styles based on parents parenting styles. *Journal of Instruction and Evaluation*. 2014;7(25):87-99. (Persian)
19. Millings A, Walsh J, Hepper E, O'Brien M. Good partner, good parent: Responsiveness mediates the link between romantic attachment and parenting style. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2013;39(2):170-180.
20. Yousefi N, Etemadi AZ, Bahrami F, Ahmadi A, Fatehi-Zadeh M. Comparing of early maladaptive schemas among divorced and non-divorced couples as predictors of divorce. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*. 2010;16(1):21-33. (Persian)
21. Buri JR. Parental authority questionnaire. *Journal of Personality Assessment*. 1991;57(1):110-119.
22. Zulfiqar N. Confirmatory factor analysis of Parental Authority Questionnaire: Socioeconomic differences. *Journal of Behavioural Sciences*. 2020;30(1):113-136.
23. Hazan C, Shaver P. Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*. 1987;52(3):511-524.
24. Cloninger CR, Przybeck TR, Svrakic DM. The Tridimensional Personality Questionnaire: U.S. normative data. *Psychological Reports*. 1991;69(3):1047-1057.
25. Kaviani H, Poor Naseh M. Validation of temperament and character inventory (tci) in iranian sample: Normative data. *Tehran University Medical Journal*. 2005;63(2):89-98. (Persian)
26. Li J-B, Guo Y-J, Delvecchio E, Mazzeschi C. Chinese adolescents' psychosocial adjustment: The contribution of mothers' attachment style and adolescents' attachment to mother. *Journal of Social and Personal Relationships*. 2020;37(8-9):2597-2619.

27. Fedlan DA. Examining the relationship between perceived parenting style and attachment in deaf adults (A replication study) [PhD Dissertation]. Washington, DC:Gallaudet University;2022.
28. Tussey BE, Tyler KA, Simons LG. Poor parenting, attachment style, and dating violence perpetration among college students. *Journal of Interpersonal Violence*. 2021;36(5-6):2097-2116.
29. Yousefi Z, Gol A, Aghamohammadian H, Seyadzadeh I, Valipur M. Investigating the relationship between early maladaptive schemas and antisocial and borderline personality disorder mediated by pathological hostility and negative emotion. *Rooyesh-e- Ravanshenasi*. 2021;10(4):123-132. (Persian)
30. Halvorsen M, Wang CE, Richter J, Myrland I, Pedersen SK, Eisemann M, et al. Early maladaptive schemas, temperament and character traits in clinically depressed and previously depressed subjects. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*. 2009;16(5):394-407.